

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ІСПИТУ
З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА. МОВА І ЛІТЕРАТУРА (РОСІЙСЬКА,
АНГЛІЙСЬКА)**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 31.08. 2020

Перезатверджено: протокол № 1 від 31.08.2021

Завідувач кафедри (В.І.Дмитренко)

Старобільськ-2020

Назва дисципліни.

„Комплексний іспит з фахових дисциплін ”

1. Код дисципліни.

[ФІМ] [CO_Рос_Англ_бак_20] „Комплексний іспит з фахових дисциплін”

2. Тип дисципліни.

Обов'язкова

3. Рік (роки) навчання.

4

4. Семестр / семестри.

8

5. Кількість кредитів ECTS.

1,5

6. Відомості про викладача (викладачів).

Дмитренко Вікторія Ігорівна – професор кафедри світової літератури та російського мовознавства, доктор філологічних наук, e-mail: vita68@meta.ua

Крижановська Ольга Олександрівна – доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства, кандидат філологічних наук, доцент e-mail: overnik16@gmail.com

Шпетна Світлана Анатоліївна – доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства, кандидат педагогічних наук, доцент e-mail: svetlanashpetnay@gmail.com

Мінаєва Елла Вікторівна – доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства, кандидат філологічних наук, доцент e-mail: ella7773@gmail.com

Кіріченко Ольга Миколаївна – старший викладач кафедри світової літератури та російського мовознавства e-mail: olgashevchenko84@gmail.com

Биндас Олена Миколаївна – завідувач кафедри романо-германської філології, кандидат педагогічних наук, доцент e-mail: olenataran@ukr.net

Швирка Вікторія Миколаївна – в.о. завідувача кафедри педагогіки, кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: vshvyrka@gmail.com

РОСІЙСЬКА МОВА ТА МЕТОДИКА ЇЇ НАВЧАННЯ

Програма підсумкової атестації з російської мови та методики її викладання спрямована на підготовку здобувачів освіти до підсумкової атестації, зокрема на ознайомлення зі змістом завдань тестового контролю, із джерелами, що містять відповідну теоретичну інформацію та практичні завдання лінгвістичного й лінгводидактичного характеру.

Мета підсумкової атестації з російської мови та методики її навчання – перевірка й оцінка сформованості професійних лінгвістичних і методичних компетентностей

Завдання підсумкової атестації з російської мови та методики її навчання:

- виявити й оцінити рівень набутої здобувачами освіти теоретичної підготовки з лінгвістичних і методичних дисциплін;
- виявити й оцінити сформованість у здобувачів освіти практичних умінь і навичок володіння лінгвістичними й методичними знаннями.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ

1. Значення терміна „сучасна російська літературна мова”. Норми літературної мови, типи літературних норм.
2. Стилї російської літературної мови.
3. Предмет і завдання фонетики як мовознавчої дисципліни. Предмет і завдання фонології як мовознавчої дисципліни.
4. Поняття фонем. Основні функції фонем. Інваріант і варіант фонем. Голосні та приголосні фонем.
5. Поняття складу. Фонетичний і орфографічний склад. Морфемне членування слова та складоподіл.
6. Закономірності складоподілу в російській мові. Типи складів.
7. Наголос в російській мові, його функції. Інтонація.

8. Фонетична та фонематична транскрипції. Правила транскрибування. Асиміляція та дисиміляція приголосних, її різновиди.
9. Морфеми та варіанти однієморфеми.
10. Чергування голосних та приголосних
11. Орфографія російської мови. Принципи орфографії. Поняття орфограми.
12. Написання складних слів разом, окремо, через дефіс. Уживання великої літери. Правопис прізвищ, власних імен, географічних назв.
13. Написання слів іншомовного походження.
14. Правила переносу слів з рядка в рядок.
15. Графіка російської мови. Російський алфавіт.
16. Лексикологія як розділ мовознавства.
17. Слово як основна одиниця лексичної системи. Номінативна функція слова.
18. Поняття лексеми.
19. Типи лексичних значень слів. Етимологія слів.
20. Однозначні слова. Слова-терміни. Багатозначні слова. Пряме та переносне значення слів. Основні типи переносних значень.
21. Омонімія. Омофони, омоформи, омографи. Пароніми.
22. Синоніми, їх основні типи. Поняття про синонімічний ряд.
23. Антонімія. Класифікація антонімів.
24. Старослов'янізми у складі лексики російської мови. Архаїзми та історизми. Неологізми. Діалектизми.
25. Експресивно-емоційна лексика. Жаргонізми, арготизми. Принципи лексичного аналізу слів.
26. Фразеологія як розділ мовознавства. Типи фразеологізмів.
27. Типи словників російської мови. Тлумачні та перекладні словники. Основні аспектні (спеціальні) словники російської мови: термінологічні, етимологічні, історичні, орфографічні, словники наголосів, іншомовних слів, фразеологічні, діалектологічні, синонімічні, зворотні, словники мови

окремих письменників, енциклопедичні.

28. Морфемна будова слів. Слово і морфема. Типи морфем.

29. Поняття про основу слова. Типи основ, похідна й непохідна, зв'язана основа (корінь). Поняття про твірну основу.

30. Основні способи творення слів у сучасній російській літературній мові. Граматика російської мови як учення про її морфологічну й синтаксичну будову. Основні граматичні поняття. Граматичне значення слів. Способи вираження граматичних значень у російській мові.

31. Частини мови і принципи виділення їх в російській мові.

32. Явища переходу слів з однієї частини мови в іншу (загальний огляд). Іменник. Значення іменників як слів, що виражають предметність. Їх головні ознаки і синтаксична роль. Лексико-семантичні групи (категорії) іменників. Граматичні категорії іменників, їхня синтаксична незалежність. Категорія роду, її значення, морфологічне, морфемне, синтаксичне, лексичне вираження. Категорія числа іменників, її значення і граматичні засоби вираження. Категорія відмінка. Її значення та граматичне вираження.

33. Прикметник. Головні морфологічні ознаки і синтаксична роль. Граматичні категорії прикметників. Лексико-граматичні групи прикметників. Відмінність між ними у значенні та граматичному оформленні. Перехід з однієї групи в іншу. Прикметники повні і короткі. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння прикметників. Творення прикметників. Перехід прикметників у іменники (субстантивація).

34. Займенник.

35. Числівник. Значення числівників як слів, що виражають кількість і порядок при лічбі. Головні граматичні ознаки. Відмінювання й особливості вживання різних груп числівників, синтаксичні функції і зв'язки з іншими частинами мови.

36. Прислівник. Значення прислівників як слів, що виражають ознаку іншої ознаки. Морфологічні ознаки і синтаксична роль прислівників: означальні і обставинні. Ступені порівняння означальних прислівників.

Творення прислівників. Перехід у прислівники інших частин мови (адвербіалізація). Перехід прислівників у інші частини мови.

37. Дієслово. Значення дієслів як слів, що виражають дію або стан у процесі їх тривання або становлення. Головні морфологічні ознаки і синтаксична роль. Дієвідмінювані, відмінювані і незмінювані форми дієслова. Неозначена форма дієслова. Вид як граматична категорія дієслова. Зв'язок категорії виду з категорією способу і часу. Аналіз матеріалу шкільного підручника про види дієслів у його Перехідні і неперехідні дієслова. Категорія дієслівного стану. Активний, середньо-зворотний і пасивний стан дієслів. Категорія способу. Дійсний, умовний і наказовий способи дієслів, їх значення і форми. Категорія роду і числа в системі дієслова. Безособові дієслова. Категорія часу дієслів. Значення форм теперішнього, майбутнього й минулого часів. Дієвідмінювання дієслів. Форми минулого часу дієслів. Майбутній час. Проста, складна і складена форми майбутнього часу. Форми умовного способу. Творення форм наказового способу. Творення дієслів від основ іменників та інших частин мови.

38. Дієприкметник як форма дієслова.

39. Прийменники як службові слова, що виражають відношення між повнозначними словами. Групи прийменників за походженням і будовою. Вживання їх з певними відмінками іменників. Синоніміка прийменників.

40. Сполучники як службові слова, що виражають зв'язок між словами і реченнями. Сполучні слова.

41. Частки як службові слова, що вносять певні відтінки у значення слів чи речень. Функції часток. Групи за значенням.

42. Модальні слова як окрема лексико-граматична група слів. Поділ модальних слів за значенням. Їх синтаксична роль.

43. Вигуки як слова, що виражають емоції та волевиявлення. Роль їх у реченні. Групи вигуків за значенням, їх уживання. Звуконаслідувальні слова.

44. Основні одиниці синтаксису. Типи зв'язку слів у словосполученні.

45. Типи словосполучень за будовою і морфологічним вираженням головного компонента. Типи словосполучень за ступенем злиття компонентів. Типи синтаксичного зв'язку між компонентами словосполучення. Відмінність словосполучень від сполучень слів. Основні ознаки речення. Типи речень за комунікативним призначенням, емоційним забарвленням, характером вираження ставлення до дійсності, структурою.
46. Двоскладне речення, вираження предикативності у ньому. Головні члени речення. Підмет, його типи та способи вираження. Присудок, його типи та способи вираження.
47. Другорядні члени речення. Додаток прямий і непрямий, способи їх вираження. Означення узгоджене і неузгоджене, способи їх вираження. Прикладка як різновид означення: групи прикладок за значенням, засоби вираження, критерії розмежування прикладки й означуваного слова. Типи обставин, засоби їх вираження.
48. Односкладні прості речення, їх типи. Неповні та нечленовані речення, їх типи.
49. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення.
50. Умови відокремлення другорядних членів речення.
51. Вставні і вставлені конструкції.
52. Звертання, його функції.
53. Складне речення як синтаксична конструкція. Визначальні граматичні та семантичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Основні різновиди складносурядних речень. Складнопідрядне речення, принципи його класифікації. Безсполучникове складне речення, засоби синтаксичного зв'язку між його частинами.
54. Загальне поняття про методику навчання російської мови як науку і навчальну дисципліну.
55. Методи наукового дослідження: вивчення літератури з методики російської мови і суміжних дисциплін, спостереження за навчально-виховним процесом, вивчення й узагальнення передового досвіду,

педагогічний експеримент, анкетування вчителів і учнів.

56. Програма як документ, затверджений Міністерством освіти і науки України, що визначає мету й завдання шкільного курсу російської мови.

57. Функції підручників.

58. Поняття про лінгводидактичні засади навчання російської мови: закономірності, методи, прийоми, технології, принципи, форми, засоби навчання російської мови.

59. Загальні поняття про методи і прийоми навчання російської мови. Класифікація методів за способом взаємодії вчителя і учнів: вправи (морфемні, словотворчі, лексичні, фразеологічні, граматичні, стилістичні тощо), бесіда (репродуктивна, евристична), усний виклад учителем матеріалу (розповідь, пояснення, інструктаж), спостереження над мовою, робота з підручником.

60. Прийоми навчання мови як складники методу (мовний розбір, конструювання речень, визначення наголосу, заміна мовних одиниць, поширення речення, відмінювання слів, групування мовних явищ, визначення головної думки, поділ тексту на абзаци тощо).

61. Технологія навчання російської мови як різновид окремих послідовних педагогічних дій і операцій, способів та вербальних і невербальних засобів їх виконання, спроектований учителем задля отримання конкретного результату в навчальній мовленнєвій комунікації.

62. Засоби навчання російської мови: наочність, дидактичний матеріал, технічні засоби.

63. Урок як основна форма організації навчально-виховної роботи. Проблема типології уроків. Типи уроків за метою проведення (розвитку зв'язного мовлення, вивчення нового матеріалу, контролю й корекції знань, умінь і навичок учнів, узагальнення й систематизації вивченого, повторення). Типи уроків і види робіт з розвитку зв'язного мовлення.

64. Види диктантів на уроках російської мови: попереджувальний, пояснювальний, коментований, словниковий, вибіркового, вільний, творчий,

диктант-переклад тощо.

65. Види мовного аналізу на уроках російської мови: фонетичний, за будовою, словотвірний, граматичний, лексичний тощо.

66. Основні види усної і писемної мовленнєвої діяльності на уроках російської мови – аудіювання, читання, говоріння, письмо. Рецептивні (читання, аудіювання) і продуктивні (говоріння, письмо) види мовленнєвої діяльності.

67. Позакласна робота з російської мови. Характеристика основних видів позакласної роботи: систематичної (гурток, лінгвістичні передачі, динамічні кутки мови, факультативи з російської мови тощо), епізодичної (виставка, мовний конкурс, свято мови, мовна вікторина, олімпіада, тиждень російської мови, екскурсія тощо).

Література для підготовки

Фонетика. Фонологія:

1. **Касаткин Л. Л.** Современный русский язык. Фонетика. Москва : Academia, 2006. 256 с.
2. **Князев С.В., Пожарицкая С.К.** Современный русский литературный язык. Фонетика, графика, орфография, орфоэпия. Москва: Академический Проект. 2005. 320 с.
3. **Педченко Л. В., Немцева В.В.** Современный русский язык. Фонетика. Фонология. Орфоэпия: Учебно-метод. пособ. Харьков : ХНУ, 2008. 52 с.
4. **Теряев Д. А.** Учебные задания по фонетике русского языка : Учебное пособие. К. : КНУ, 2015. 65 с.

Лексикология:

1. **Артюх Е.И. Степанченко И.И.** Современный русский литературный язык. Лексикология: Тестовые задания. Учебно-метод. пособ. Харьков : ХНПУ, 2008. 112 с.
2. **Крысин Л.П.** Современный русский язык. Лексическая семантика. Лексикология. Фразеология. Лексикография. Москва : Академия, 2007. 240 с.
3. Современный русский литературный язык : академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с.

Морфология:

1. **Валгина Н.С. Розенталь Д.Э. Фомина М.И.** Современный русский язык: Учебник / Под редакцией Н.С. Валгиной. 6-е изд., перераб. и доп. Москва : Логос, 2002. 528 с.
2. **Компанцева Л. Ф.** Морфемика. Словообразование. Структурные и функциональные аспекты: Учебно-метод. пособ. Луганск : Изд-во ЛГПУ им. Тараса Шевченко, 2002. 84 с.
3. **Медведева Л. А.** Морфемика и словообразование современного русского языка: Учебно-метод. пособ. В 2-х ч. К., 2010. 75 с. + 67 с.
4. **Медведева Л. О.** Морфологія сучасної російської мови : Навчально-метод. посіб. К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2017. 105 с.
5. Современный русский литературный язык : академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с.

Синтаксис:

1. **Акимова Г.Н., Вяткина С.В.** Синтаксис современного русского языка. СПб.: СПбГУ; Москва: 2009. 346 с.
2. **Валгина Н. С.** Современный русский язык: Синтаксис: Учебник. 4-е изд., испр. Москва: Высш. шк., 2003. 416 с.
3. **Синтаксис современного русского языка.** Словосочетание, простое предложение: Учебн. пособ. для студентов специальности «Язык и литература (русский)» всех форм обучения / Сост. Е.В. Чернцова, Т.Ф. Фильчук. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014. 128 с.
4. **Слухай Н. В.** Синтаксис русского языка: лекции, вопросы, задания : в 2-х частях. К. : КНУ им. Тараса Шевченко, 2008. Ч. 1. 78 с.; Ч. 2. 52 с.

Підручники, які презентують всі розділи дисципліни

«Сучасна російська мова»

1. **Валгина Н.С. Розенталь Д.Э. Фомина М.И.** Современный русский язык: Учебник / Под редакцией Н.С. Валгиной. 6-е изд., перераб. и доп. Москва : Логос, 2002. 528 с.
2. **Русский язык:** учебник для студ. учреждений высш. проф. образования / Л. Л. Касаткин, Е. В. Клобуков, Л.П.Крысин и др.; под ред. Л.Л. Касаткина. 4-е изд., перераб. Москва : Издательский центр «Академия», 2011. 784 с.
3. **Современный русский язык:** учебник для академического бакалавриата / Под ред. П. А. Леканта. Москва : Дрофа, 2007. 557 с.
4. **Современный русский литературный язык :** академический учебник / Под ред. П. А. Леканта. Москва: АСТ ПРЕСС КНИГА, 2013. 766 с.
5. **Современный русский язык :** Учеб. для студентов вузов, обучающихся по специальности "Филология" / П. А. Лекант, Е. И. Диброва, Л. Л. Касаткин, Е. В. Клобуков ; под редакцией П. А. Леканта. 3-е изд.

Москва : Дрофа, 2002. 557 с.

Додаткова література

Фонетика, графіка, орфографія, орфоєпія

1. **Аванесов Р.И.** Русское литературное произношение: учебное пособие. Москва: КомКнига. 2005. 288 с.
2. **Бархударова Е. Л., Панков Ф. И.** По-русски с хорошим произношением. Практический курс звучащей речи. Москва : Русский язык. 2008. 192 с.
3. **Бондарко Л.В., Вербицкая Л.А., Гордина М.В.** Основы общей фонетики: Учебное пособие. 4-е издание, исправленное. Москва : Академия; СПб. : СПбГУ, 2004. 160 с.
4. **Буланин Л. Л.** Фонетика современного русского языка. Москва : Книжный дом «Либроком», 2010. 208 с.
5. **Галинская Е. А.** Историческая фонетика русского языка. Москва : Изд-во МГУ, 2009. 160 с.
6. **Григорьева Т. М.** Русский язык. Орфоэпия. Графика. Орфография. История и современность : учеб. пособие . Москва : Академия, 2004. 250 с.
7. **Симакова Е. С.** Сборник основных правил фонетики и лексики русского языка. Москва : Астрель, 2008. 157 с.
8. **Миронова Н. И.** Русский язык. Орфография и пунктуация. Москва : Мир книги, 2008. 252 с.
9. **Нагайцева Н.И., Снегурова Т.А.** Фонетика и фонология: Конспект лекций для иностранцев. Харьков : НТУ "ХПИ", 2013. 176 с.
10. **Новикова Л. И.** Русский язык. Орфография : учеб. пособие. Москва : РИОР : ИНФРА-М, 2010. 284 с.
11. **Соловьева Н. Н.** Весь русский язык в таблицах: от фонетики до синтаксиса Москва : Оникс : Мир и образование, 2010. 96 с.
12. **Фонетика русского языка:** Хрестоматия / Сост. Попов М.Б. СПб.: Филологический факультет СПбГУ, 2013. 472 с.

Лексикологія

1. **Бобунова М. А.** Русская лексикография XXI века : учебное пособие. Москва: Флинта : Наука, 2009. 200 с.
2. **Введенская Л.А.** Русская лексикография : учебное пособие. Москва – Ростов-на-Дону : МарТ, 2007. 347 с.
3. **Дубичинский В. В.** Лексикография русского языка : учебное пособие. Москва : Флинта : Наука, 2009. 432 с.
4. **Инфантова Г. Г.** Русский язык. Введение в науку о языке. Лексикология. Этимология. Фразеология. Лексикография : учебник . Москва : Академический проект, 2010. 227 с.

5. **Современный русский язык:** Активные процессы на рубеже XX-XXI веков // Отв. ред. Л. П. Крысин. Москва : Языки славянских культур, 2008. 712 с.
6. **Солодуб Ю. П.** Современный русский язык. Лексика и фразеология : сопоставительный аспект : учебник. Москва : Флинта : Наука, 2003. 259 с.
7. **Фомина М.И.** Современный русский язык. Лексикология. 4-е изд., испр. Москва: 2001. 415 с.

Морфология

1. **Воловик Н.К.** Морфология русского языка в системе терминов и понятий. Учебное пособие. Бишкек: Изд-во КРСУ, 2001. 77 с.
2. **Гридина Т. А.** Современный русский язык. Словообразование : теория, алгоритмы анализа, тренинг : учеб. пособие . Москва : Флинта : Наука, 2009. 160 с.
3. **Земская Е. А.** Современный русский язык. Словообразование : учеб. пособие . Москва : Флинта : Наука, 2009. 323 с.
4. **Камынина А. А.** Современный русский язык. Морфология : учебное пособие. Москва : Издательство Московского ун-та, 2010. 240 с.
5. **Карпов А. К.** Словообразование современного русского языка : учеб. пособие для пед. вузов. Нижневартовск : Изд-во Нижневартовского педагогического ин-та, 2000. 192 с.
6. **Мусатов В. Н.** Русский язык: морфемика, морфонология, словообразование : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2010. 360 с.
7. **Николина Н. А.** Словообразование современного русского языка : учеб. пособие. Москва : Академия, 2005. 160 с.
8. **Осипова Л. И.** Морфология современного русского языка : учебное пособие. Москва : Академия, 2010. 185 с.
9. **Розенталь Д. Э.** Орфография и морфология. Правила и упражнения. Москва : Оникс: Мир и Образование, 2010. 448 с.
10. **Ремчукова Е. Н.** Морфология современного русского языка. Категория вида глагола : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2007. 13 с.
11. **Рябушкина С. В.** Морфология современного русского языка : практикум. Москва : Флинта : Наука, 2009. 256 с.

Синтаксис

1. **Карданова М. А.** Русский язык. Синтаксис : учеб. пособие. Москва : Флинта : Наука, 2009. 456 с.
2. **Кіріченко О.М., Шпетна С.А.** Робочий зошит із освітнього компоненту «Синтаксис сучасної російської мови»: Посібник для індивідуальної та самостійної роботи іноземних здобувачів вищої освіти: навч. посіб. Старобільськ : вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 84 с.
3. **Кустова Г. И.** Синтаксис современного русского языка : учеб.

пособие. Москва : Академия, 2007. 260 с.

4. **Правила русской орфографии и пунктуации.** Полный академический справочник / Рос. акад. наук, Отд-ние ист.-филол. наук, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова. Москва : Эксмо, 2007. 465 с.

5. **Практикум по синтаксису современного русского языка:** словосочетание, простое предложение : Учебно-метод. материалы для студентов специальности «Язык и литература (русский)» всех форм обучения / сост. Т.Ф. Фильчук. Харьков: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2014. 56 с.

6. **Русская грамматика:** В 2-х т. / Под ред. Н.Ю. Шведовой. Москва : Наука, 1980. 792 с. + 717 с.

7. **Слухай Н. В., Снитко Е. С.** Синтаксис современного русского языка : Ключевые вопросы и задания для студ. спец. «Язык и литература» (русский язык и литература). К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2006. 76 с.

Рекомендовані словники:

1. Абрамов Н. Словарь синонимов и сходных по смыслу выражений. 8-е изд., стереотип. Москва: АСТ, 2008. 672 с.

2. Александрова З. Е. Словарь синонимов русского языка : практ. справ. : ок. 11000 синоним. рядов. 11-е изд., перераб. и доп. Москва : Рус. яз., 2001. 567 с.

3. Большой толковый словарь русского языка / РАН, Ин-т лингв. исслед. ; авт. и рук. проекта, сост., гл. ред. С. А. Кузнецов. СПб. : Норинт, 2001. 1535 с.

4. Большой фразеологический словарь русского языка : значение, употребление, культурол. коммент. / авт.-сост.: И. С. Брилева и др.; отв. ред. В. Н. Телия. 2-е изд., стер. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2008. 781 с.

5. Введенская Л. А. Словарь антонимов русского языка : ок. 500 антоним. гнезд. Москва : Астрель : АСТ, 2004. 447 с.

6. Евгеньева А. П. Словарь синонимов русского языка. Москва : Астрель ; АСТ, 2002. 648 с.

7. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный : Св. 136000 словар. ст., ок. 250000 семант. единиц : В 2 т. М. : Рус. яз., 2000. 1065 с. + 1084 с.

8. Комплексный словарь русского языка / Под ред. д-ра филол. н. А.Н. Тихонова. Москва : Рус.яз., 2001. 1229 с.

9. Крысин Л. П. Толковый словарь иноязычных слов : ок. 25000 слов и словосочетаний. 5-е изд., стер. Москва : Рус. яз., 2003. 856 с.

10. Крысин Л. П. 1000 новых иностранных слов. Москва : АСТПРЕСС, 2009. 319 с.

11. Львов М. Р. Словарь антонимов русского языка : 3200 антоним. пар / Под ред. Л. А. Новикова. 7-е изд., испр. и доп. Москва : АСТ-ПРЕСС : КНИГА, 2002. 589 с.
12. Лингвистический энциклопедический словарь / Под ред. В. Н. Ярцевой; Ин-т языкознания АН СССР. 2-е изд., доп. Москва : Большая рос. энцикл., 2002. 709 с.
13. Лопатин В. Русский орфографический словарь. Москва: Российская академия наук. Институт русского языка им. В. В. Виноградова, 2005. 1176 с.
14. Новый словарь иностранных слов : более 4500 слов / сост. М. Ситникова. 4-е изд., стер. Ростов н/Д : Феникс, 2010. 299 с.
15. Новый объяснительный словарь синонимов русского языка / Под общим руководством акад. Ю. Д. Апресяна. Второе издание, исправленное и дополненное. Москва ; Вена: Языки славянской культуры : Венский славистический альманах, 2004. 1488 с.
16. Ожегов С. И. Толковый словарь русского языка [Текст] : около 100 000 слов, терминов и фразеологических выражений / под общ. ред. Л. И. Скворцова. 28-е изд., перераб. Москва : Мир и Образование : ОНИКС, 2012. 1375 с.
17. Окунева А. П. Словарь омонимов современного русского языка : ок. 5000 слов и словосочетаний. Москва : Рус. яз., 2002. 413 с.
18. Орфоэпический словарь русского языка / авт.-сост. Новинская Н. И. 2-е изд. Ростов н/Д : Феникс, 2005. 330 с.
19. Орфоэпический словарь русского языка: Произношение, ударение, грамматические формы / С.Н. Борунова, В.Л. Воронцова, Н.А. Еськова; Под ред. Р.И. Аванесова: РАН. Ин-т рус.яз. 9-е изд., стереотип. Москва : Рус. яз., 2001. 668 с.
20. Попова Т. В. Морфемно-словообразовательный словарь русского языка : 5-11 классы : 600 разобр. слов из упражнений. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2009. 269 с.
21. Розенталь Д. Э. Большой справочник по русскому языку: орфография, пунктуация, орфографический словарь, прописная или строчная? Москва : Мир и Образование : Оникс, 2009. 1008 с.
22. Русский орфографический словарь : около 200 000 слов / [авт. О. Е. Иванова, В. В. Лопатин, И. В. Нечаева, Л. К. Чельцова ; под ред. В. В. Лопатина, О. Е. Ивановой] ; Рос. акад. наук, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова ; программа «Словари XXI века». Изд. 4-е, испр. и доп. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2012. 877 с.

23. Снетова Г. П., Власова О. Б. Словарь трудностей русского языка. Паронимы : более 2000 паронимов. Москва : ЭКСМО, 2008. 413 с.
24. Современный толковый словарь русского языка : более 90000 слов и фразеол. выражений / Рос. акад. наук, Ин-т лингвист. исслед.; авт. проекта и гл. ред. С. А. Кузнецов. Мосева : Ридерз Дайджест, 2004. 959 с.
25. Тихонов А.Н. Словообразовательный словарь русского языка: В 2 т. Москва: АСТ 2-е изд. 2008. 944 с.
26. Толковый словарь живого великорусского языка : [в 4 т.] / Под ред. [и с предисл.] проф. И.А. Бодуэна-де-Куртенэ. Т. 1-4. М.: Рипол классик, 2006. 754 с + 785 с.+549 с. +669 с.
27. Толковый словарь русского языка: В 4 т./ Под ред. Проф. Д. Ушакова.- М.: ТЕРРА- Книжный клуб, 2007. 752 с.
28. Ушаков Д. Н. Большой толковый словарь современного русского языка : 180000 слов и словосочетаний. Москва : Альта-Принт, 2007. 1239 с.
29. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4-х т. / с нем. и доп. О. Н. Трубачева. 4-е изд., стер. Москва : Астрель : АСТ, 2003. 588 с. + 671 с. + 845 с. + 861 с.

Наукові праці викладачів кафедри

1. **Минаева Э. В.** «Олбанский йазыг» как явление интернет-коммуникации // Наукові записки Луганського національного університету. Вип. Х. Серія «Філологічні науки» : зб. наук. праць. № 2 (33). Науковий простір дискурсології: ретроспективно-проспективний вимір. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2011. 382 с. С. 293–303.
2. **Минаева Э. В.** На пути к дискурсологии (дайджест статей) // Дискурсология: язык, культура, общество : избранные работы. Луганск: Полиграфический центр «Максим», 2011. 501 с. С. 486–495.
3. **Кіріченко О. М., Шпетна С. А.** Використання інтерактивних методів у комплексному навчанні іноземців російської мови та культури мовлення. //Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка № 7 (345), 2021. С.187-196.
4. **Шпетна С. А., Кіріченко О. М.** Порівняльно-типологічний метод як інструмент підготовки вчителя-філолога у процесі викладання російської мови. Збірник наукових праць. *Лінгвістика* No1(43), 2021. С.107-115.
5. **Шпетна С.А.** Методика роботи викладача з іноземними студентами у процесі вивчення іноземної мови //Current Trends in Professional Training of Prospective Specialists in the Foreign Languages and the Foreign Literature / Sc. ed. S. O. Shekhavtsova. Tallinn: Teadmus, 2021, 334 p. / 30 p.

РОСІЙСЬКА ТА ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Програма підсумкової атестації охоплює історію російської та зарубіжної літератури від давнини до сьогодення; основні положення теоретико-літературних курсів, які дають змогу усвідомити стадіальність літературно-мистецького розвитку та поглибити навички аналізу художнього твору; зміст шкільного курсу російської та зарубіжної літератури та методики його викладання.

ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Російська усна народна творчість. Календарно-обрядова поезія. Казкова та історична проза. Родинно-обрядова поезія.
2. Давня російська література. Система жанрів періоду Київської Русі. Літописання Київської Русі. «Слово о полку Ігоревім»
3. Допушкінський період в російській літературі.
4. Давньогрецькі міфи. Наука про міфи.
5. Героїчний епос Гомера. Виконавці поетичних творів в Стародавній Греції.
6. Давньогрецька трагедія. Давньогрецька комедія. Творчість Аристофана. Комедії Менандра.
7. Творчість Вергілія, Овідія й Горація.
8. Героїчний епос Середньовіччя.
9. Основні риси літератури Відродження. Основні представники.
10. Класицизм і бароко в літературі.
11. Сентименталізм в літературі.
12. Гете «Фауст».
13. Романтизм в літературі. Творчість В.Скотта, О.Пушкіна, М.Лермонтова, Купріна, М. Гоголя, Дж. Байрона, Е. По, Гофмана.
14. Роман-антиутопія, роман-утопія.
15. Готичний роман.

16. Реалізм в літературі. Творчість Ф.Стендаля, О. де Бальзака.
17. Модернізм в літературі.
18. «Нова драма». Творчість Б. Шоу.
19. Авангардні напрямки в літературі.
20. Естетизм в літературі. Творчість О. Уайльда. «Портрет Доріана Грея».
21. Булгаков «Майстер і Маргарита». Б. Пастернак «Доктор Живаго».
22. Срібне століття російської поезії.
23. Екзистенціалізм в зарубіжній літературі ХХ століття.
24. Нобелівські лауреати.
25. Магічний реалізм в зарубіжній літературі ХХ століття. Г.Маркеса «Сто років самотності»
26. Постмодернізм в зарубіжній літературі ХХ століття.
27. Урок як основна форма викладання літератури.
28. Аналіз творів різних жанрів на уроках зарубіжної літератури.
29. Діючі програми із зарубіжної літератури.
30. Методи і прийоми викладання літератури
31. Сучасний урок літератури, стандартні вимоги до його підготовки і проведення. Особливості його структурування як перебіг навчальних ситуацій. Особистісно-орієнтований підхід.
32. Методи викладання на уроках літератури: проблема класифікації та особливості застосування. Методичні прийоми.
33. Розвиток творчої активності на уроці літератури: специфіка й особливості застосування інтерактивних методів навчання.
34. Календарне та поурочне планування. Технологія підготовки вчителя до уроку: проектування, моделювання.
35. Елементи застосування сучасних методів літературознавчого аналізу художнього твору на уроках літератури.
36. Сприйняття учнями літературного твору як цілісної ідейно-художньої структури. Наукові принципи аналізу художнього твору.

37. Практичне застосування аналізу художнього твору на уроках літератури. Прийоми аналізу, зумовлені специфікою навчального предмета.
38. Міжпредметні зв'язки при вивченні літератури. Бінарний урок та специфіка його проведення.
39. Інтегровані уроки, як засіб реалізації міжмистецьких зв'язків у вивченні літератури та інших видів мистецтва.
40. Теоретико-методичні засади порівняльного вивчення літератури.
41. Компаративний урок: рівні, різновиди і шляхи аналізу.
42. Типологія уроків літератури, їх специфіка і структура.
43. Традиційні та нестандартні уроки як вияв творчості вчителя.
44. Професійні риси вчителя-словесника.
45. Педагогічна креативність як інтегративна якість особистості, яка активізує творчу діяльність.

Література для підготовки

1. **Антична література** / за ред. А. А. Тахо-Годі. Київ : Вища школа, 1976. 439 с.
2. **Буйвол О.** Антична література. Харків : НТУ «ХП», 2016. 117 с.
3. **Верник О.** Русская литература XX века: учебник-хрестоматия для студентов-иностранцев. Луганск: Альма-матер, 2014. 175 с.
4. **Верник О.** История зарубежной литературы XX века. Луганск: Альма-матер, 2008. 165с.
5. **Верник О.** Научно-исследовательские вопросы и задания к курсу «История зарубежной литературы литературы 20 века». *Всемирная литература. Научно-исследовательская работа студентов : методические рекомендации и пакет заданий.* Луганск, Альма – матер, 2007. С. 37–39
6. **Верник О.** Научно-исследовательские вопросы и задания к курсу «Русская литература 20 века». *Всемирная литература. Научно-исследовательская работа студентов: методические рекомендации и пакет заданий.* Луганск, Альма – матер, 2007. С. 35 – 37

7. **Верник О., Ильин С.** История русской литературы 19 века (1 половина) : Учебник-хрестоматия. Луганск: Изд-во «ЛНУ имени Тараса Шевченко», 2011. 113 с.
8. **Верник О., Ильин С.** История русской литературы 19 века (2 половина): Учебное пособие. Луганск: Изд-во «ЛНУ имени Тараса Шевченко», 2011. 166 с.
9. **Галич О.А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г.** Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя. Луганськ : Альма матер, 2003. 228 с
10. **Давиденко Г. Й.** Історія зарубіжної літератури ХХ століття. Київ : Центр учбової літератури. 2007. 504 с.
11. **Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л.** Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 248 с.
12. **Давиденко Г.Й., Чайка О.М.** Історія зарубіжної літератури ХІХ – поч. ХХ століття: Навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
13. **Давиденко Г.І., Величко М.О.** Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХVІІІ сторіччя. Київ : Центр учбової л-ри, 2007. 292 с.
14. **Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття.** Київ : Вид-во КУБГ, 2017. 420 с.
15. **Історія зарубіжної літератури ХХ ст.** Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 496 с.
16. **Мегела І.** Історія давньогрецької літератури. Київ : Видавець Карпенко В.М., 2007. 340 с.
17. **Мегела І. П.** Історія Римської літератури. Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім.Петра Могили, 2009. 320 с.
18. **Недайнова Т.Б. Кокнова Т.А.** Стратегія і тактика оформлення лінгвометодичного портфолію з педагогічної практики. Старобільськ: Вид-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,2019.160с

19. **Недайнова Т.Б.** Мистецтво викладання літератури в школі :Науково- навч. посібник для студентів і вчителів літератури.-2-е вид., доп і випр.Київ: Ленвіт, 2008. 127с

20. **Недайнова Т.Б.** Технологічна модель уроку зарубіжної літератури як уроку мистецтва. *Current Trends in Professional in the Foreing Languages and the Foreing Literature\ Sc.ed.S.O. Shekhavtsova.Monograph compiled de the Faculty of Foreig Languages of State Institution Lugansk Taras Shevchenko National University dedicated to the 100-th anniversary of Taras Chevchenko LNU Tallin: Teadmus,2021.C.231–270. .*

21. **Недайнова Т. Б.** Чи охопила криза літературну освіту школярів? *Education and Pedagogical Sciences.*2013. № 4 (159). С. 5–10

22. **Недайнова Т.Б., Шаймуратов З.** Курс лекцій по методике преподавания литературы в школе (для туркменских студентов специальности «Русский, английский язык и литература»): учебно-методическое пособие для студентов-филологов (на русском и туркменском языках). Луганск: Изд-во ГУ «ЛНУ имени Тараса Шевченко». 2014. 323 с.

23. **Пащенко В. І., Пащенко Н. І.** Антична література. Київ : Либідь, 2001. 718 с.

24. **Підлісна Г. Н.** Антична література : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1992. 255 с.

25. **Шаповалова М., Рубанова Г., Моторний В.** Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження. Львів, 2015. 372 с.

26. **Шпетна С.А., Кіріченко О.М.** Історія зарубіжної літератури XVII – XIX століть: Посібник для самостійної та індивідуальної роботи студентів філологічних факультетів. Старобільськ : вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 90 с.

АНГЛІЙСЬКА МОВА ТА МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Phonetics

1. Phonetics and other branches of Linguistics. Branches of Phonetics. Types of Phonetics. Practical and Theoretical Significance of Phonetics.
2. What do we mean by phonetics as a science? The subject matter of Phonetics?
3. What disciplines is phonetics closely connected with? (Grammar, Lexicology, etc.)
4. What are the branches of phonetics? What methods of investigation do they have?
5. Theoretical and practical significance and appliance of phonetics?
6. What is phonostylistics? What does phonostylistics study? What is the aim?
7. Problems of phonostylistics.
8. What is psycholinguistic? How it is connected with phonetics?
9. The development of the Phoneme Theory by the main schools of phonology. The phoneme and its variations.
10. Definition of the term phoneme.
11. Shcherba's definition of phoneme?
12. How does V. Vassilyev define the phoneme?
13. Basic function of the phoneme as a language unit? Support your answer with examples.
14. Define a term allophone? What's the difference between the allophone and the phoneme?
15. The system of English Phonemes. Vocalism & Consonantism
16. What are the main distinctions between vowels and consonants?
17. What are the main principles of vowel classification?
18. Modification of phonemes in connected speech

19. Modification of Consonants in Connected Speech. Assimilation (progressive assimilation, regressive assimilation, reciprocal assimilation, complete and partial assimilation; controversial points of assimilation). Co-articulation. Accommodation. The principles of consonant modifications. Elision of consonants and elision of vowels.

20. Modification of Vowels in Connected Speech

21. Syllabic structure of English words. Syllable. Theories of syllable formation and syllable division. Functional characteristics of the syllable.

22. Which are the most current theories and problems of the syllable?

23. What are the peculiarities of the syllable structure of English language?

24. Accentual structure of English words.

25. Stress. Types of word-stress and its functions. Rules of word-stress in English

26. What is the nature of word stress? What variation is it characterized by?

27. What is the placement (position) of word stress in English?

28. What is the problem of the degree of stress? What conception of the degree of stress is accepted as the teaching norm?

29. Intonation. The components and basic function of intonation.

30. Sentence stress. Stylistic use of intonation.

Lexicology

1. Lexicology as a branch of Linguistics.

2. Word. Its main characteristics.

3. Word as a linguistic unit. Regional varieties of the English language.

4. English word-building. General characteristics.

5. Compounds. Principles of classification.

6. Conversion: paradigmatic, syntactical, semantic characteristics.

7. Prefixation: morphological and onomaciological characteristics.

8. Suffixation: its morphological and onomaciological characteristics.
9. Secondary types of the English word-building.
10. Stylistically differentiated vocabulary.
11. Lexical nomination and its communicative role.
12. Theories of meaning. Communicative theories.
13. Theories of meaning. Referential theories.
14. Semantic transposition and its stylistic effect.
15. Antonyms. Principles of classification.
16. Synonyms. Principles of Classification.
17. Homonymy.
18. Hyperonymy.
19. Phraseological units: typological and semantic characteristics.

Classification.

20. The English language as an adaptive system. Neologisms.
21. The origin of English words.
22. International words and Loan-translations.
23. Etymological doublets.
24. Archaisms.
25. The place of proverbs and sayings on the English language.
26. Lexicography as a branch of Lexicology.
27. Types of dictionaries.

Theoretical grammar

1. Grammar in the systemic conception of language.
2. Grammar in its relation to other levels of linguistic structure.
3. Grammatical classes of words.
4. Morphemic structure of the word.
5. Parts of speech. The problem of classification.
6. Noun: gender, number, case, article determination.
7. The verb and its grammatical categories: person, number, tense, voice.

8. Finite and non-finite verbs.
9. Sentence and its structural types. Actual division of the sentence.
10. Communicative types of sentences.
11. The simple and composite sentences.
12. Sentence analysis. Types of subordinate clause.
13. Introduction. Sociolinguistics as a science. Knowledge of Language
14. Variation. Scientific Investigation.
15. Language and Society. Sociolinguistics and the Sociology of Language.
16. Methodological Concerns
17. Language, Dialects, and Varieties.
18. Regional Dialects. Social Dialects.
19. Styles, Registers, and Beliefs.
20. Pidgins and Creoles. Lingua Francas. Definitions.
21. Codes. Diglossia. Bilingualism and Multilingualism.
22. Code-Switching, Code-mixing.
23. Bloom's Taxonomy Group.
24. Stylistics as a science
25. Types of Stylistics (coding, communicative, functional, comparative, phonostylistics)
26. Notions of message and code
27. Functional styles and their peculiarities (belles-letters, publicist style, newspaper style, scientific prose style; official documents style)
28. Lexical Stylistic devices (metonymy, metaphor, pun, zeugma, irony, epithet, oxymoron, hyperbole, meiosis, litotes, simile, antonomasia, personification, periphrasis, synecdoche)
29. Colloquial vocabulary (slang, nonce-word, jargonism, vulgarism)
30. Literary vocabulary (archaism, neologism, foreignism, barbarism, term)
31. Phonetic stylistic devices and expressive means (alliteration, assonance, onomatopoeia, euphony, graphon)

Методика викладання іноземної (англійської) мови

1. Методика як наука і теорія навчання іноземної мови у школі. Основні методичні принципи як стратегія навчання. Шляхи реалізації принципу комунікативності у вправах для навчання спілкування іноземною мовою.
2. Методи дослідження в сучасній методиці навчання іноземної мови. Застосування методів дослідження у процесі педпрактики та написання курсової роботи.
3. Зв'язок методики навчання іноземних мов з іншими науками.
4. Специфіка реалізації дидактичних принципів (наочності, свідомості, активності та ін.) у процесі навчання іноземних мов.
5. Цілі навчання іноземних мов у школі. Взаємозв'язок практичної, освітньої, виховної та розвиваючої цілей навчання.
6. Зміст навчання іноземних мов у середній школі, його компоненти.
7. Характеристика чинної програми з іноземних мов для середньої школи: зміст і структура.
8. Методи та прийоми навчання іноземних мов.
9. Основні форми навчання іноземної мови в школі. Вимоги до сучасного уроку ІМ. Реалізація цих вимог у сучасних підручниках з іноземної мови.
10. Особливості навчання іноземної мови на початковому ступені: завдання, зміст, засоби. Використання зорового та слухового унаочнення у процесі виконання вправ.
11. Особливості навчання іноземної мови на середньому ступені: завдання, зміст, засоби.
12. Особливості навчання іноземної мови на старшому ступені: завдання, зміст, засоби.
13. Засоби навчання, їх класифікація. Особливості використання зорових (вербальних і зображальних) засобів на різних ступенях. Методика

роботи з цими засобами в різних підручниках з іноземної мови для середньої школи.

14. Використання технічних засобів навчання іноземних мов у школі. Використання фонограм у навчанні діалогічного мовлення.

15. Проблема створення НМК з іноземної мови. Різні точки зору на НМК. Необхідність створення альтернативних НМК.

16. Проблема навчання іноземної вимови у школі. Характеристика фонетичних вправ. Фрагмент уроку для навчання фонетики.

17. Проблема навчання граматики на початковому ступені. Складання фрагмента уроку з навчання активної граматики у 5 класі.

18. Проблема навчання граматики на середньому ступені. Складання фрагмента уроку з навчання активної граматики у 7 класі.

19. Проблема навчання граматики на старшому ступені. Складання фрагмента уроку з навчання активної граматики у 10 класі.

20. Різні способи семантизації ЛО. Складання фрагмента уроку для ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями.

21. Навчання лексики на початковому і середньому ступенях. Характеристика лексичних вправ. Складання фрагмента уроку з навчання активної лексики.

22. Навчання лексики на старшому ступені. Характеристика вправ для навчання мовної здогадки.

23. Загальна характеристика усного мовлення. Аудіювання та говоріння. Монологічна та діалогічна форми мовлення.

24. Навчання усного мовлення на початковому ступені на основі мовленнєвих зразків. Складання фрагмента уроку з навчання ДМ.

25. Поняття мовленнєвої ситуації та засоби її створення на уроці ІМ. Приклади мовленнєвих ситуацій для навчання ДМ.

26. Етапи навчання діалогічного мовлення. Система вправ.

27. Рольова гра у навчанні діалогу. Складання фрагмента уроку з навчання діалогічного мовлення в 6 класі.

28. Етапи навчання монологічного мовлення. Система вправ. Складання фрагмента уроку з навчання монологу.
29. Навчання аудіювання на різних ступенях. Система вправ. Складання фрагмента уроку з навчання аудіювання.
30. Навчання читання іноземною мовою. Суть процесу читання. Види читання. Складання фрагмента уроку з навчання ознайомлювального читання.
31. Проблеми навчання техніки читання іноземною мовою. Види вправ.
32. Проблеми навчання техніки письма іноземною мовою. Види вправ.
33. Навчання письма як виду мовленнєвої діяльності на різних ступенях. Види письмових вправ.
34. Контроль у навчанні іноземних мов. Об'єкти, види і форми контролю. Складання тесту для контролю розуміння змісту прочитаного тексту.
35. Планування навчально – виховного процесу з іноземної мови. Види планів. Складання плану уроку з іноземної мови для 9 класу.
36. Урок як основна форма навчально – виховного процесу. Типологія і структура уроків з іноземної мови.
37. Проблема вправ для навчання іноземних мов. Типи і види вправ. Визначення типу, виду і мети запропонованих вправ.
38. Наочність у навчанні іноземних мов. Види наочності та їх застосування у навчанні мовного матеріалу і видів мовленнєвої діяльності. Планування фрагмента уроку з використанням зображувальної наочності.
39. Шляхи інтенсифікації навчально – виховного процесу з іноземної мови у школі.
40. Цілі, форми і зміст позакласної роботи з іноземної мови в школі. Аналіз запропонованого сценарію позакласного заходу з іноземної мови.

Література для підготовки

1. **Savelieva N. O.** English Hisotry : method. guidelines for students of philology departments of higher educational institutions / N.O.Savelieva ; The State Institution "Luhansk Taras Shevchenko National University". Luhansk : Luhansk Taras Shevchenko National University Press, 2013. 115 p.
2. **Верба Л. Г.** Історія англійської мови / Л. Г. Верба. Вінниця : Нова книга, 2004. 304 с.
3. **Alternative Histories of English** / Ed. by R. Watts, P. Trudgill. L.; N-Y : Routledge, 2002. 280 p.
4. **Navalainen T.** An Introduction to Early Modern English / T. Navalainen. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2005. 176 p. (Ser. "Edinburgh Textbooks on the English Language").
5. **The Oxford History of English** / Ed. by L. Mugglestone. N-Y : Oxford Univeristy press, 2006. – 485 p.
6. **Tieken-Boob van Ostade I.** An Introduction to Late Modern English / I. Tieken-Boob van Ostade. –Edinburgh : Edinburgh University Press, 2009. – 166 p. – (Ser. "Edinburgh Textbooks on the English Language").
1. **Ніколенко А.Г.** Лексикологія англійської мови – теорія і практика. Вінниця: Нова книга, 2007.
2. **Chulanova G.V.** Lexicology of the English Language [Текст]: lecture notes for students of speciality 035 "Philology" / G.V. Chulanova. Sumy: Sumy State University, 2020. 74 p.
3. **Бистров Я.В.** English Lexicology at the Seminars / Семінарські заняття з лексикології англійської мови. Івано-Франківськ, 2010. 43 с
4. **Мостовий М.І.** Лексикологія англійської мови. Харків: Основа, 1993.
5. **Верба Л.Г.** Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Вінниця: Нова книга, 2003.
6. **Коваленко Г.М.** Lexicology of the English Language. Київ: Освіта України, 2011.

7. **Rayevska N.M.** English Lexicology. Київ: Вища школа, 1979.
1. **Andreichuk N.I., Babeliuk O.A.** Contrastive lexicology of English and Ukrainian languages: theory and practice : textbook / N.I. Andreichuk, O.A. Babeliuk. Kherson: Publishing House "Helvetica", 2019. 236 с
2. **Anisimova Alla I.** Lexicology of Modern English: theory and practice [Текст] : [textbook] / А. І. Anisimova ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпро : РВВ ДНУ :Акцент, 2017. 215 с.
3. **Cruse D.A.** Lexical Semantics. Cambridge University Press, 1997.
4. **Kovalenko Ganna Mykolaivna.** Lexicology of the English language [Text] : tutorial for the students of higher educational establishments / Ganna Kovalenko ; Kyiv nat. Taras Shevchenko univ. Kyiv : ВПЦ "Київський університет", 2011. 215 р.
5. **Ganetska L.V.** LEXI-MAKER: Modern English Lexicology in Tables, Figures and Exercises. Київ: Ленвіт, 2004.
6. **Jackson H. & Zé Amvela E.** Words, Meaning and Vocabulary. An Introduction to Modern English Lexicology. New York: Continuum, 2007.
7. **Katamba F.** English Words. Structure, History, Usage. 2nd ed. Routledge, 2005.
8. **Кокнова Т. А.** Аналіз морських фразеологізмів у компаративному аспекті *Одеський лінгвістичний вісник*. 2015. № 5, том 1. С. 72 – 77.
9. **Кокнова Т.А.** Літературні прийоми створення афроамериканських образів на матеріалі роману К. Стокетт «Прислуга». *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету: серія «Філологія»* 2015. № 15, том 2. Одеса. С. 65 – 68
10. **Кокнова Т.А.** Своєрідність антропоетонімів в поетонімічному просторі авторських казок Джоан Ролінг і Памели Треверс. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Випуск № 40. 2021

11. **Кокнова Т.А. Небесний М.Г.** Аналіз використання іншомовних лексичних запозичень у романі Е. Гемінгвея «І сонце сходить». *Proceedeengs of the I international scientific and practical conference (July 28-30, 2021)*. Manchester. United Kingdom. 2021. С.242-249

12. Кокнова Т.А. Своєрідність авторського поетонімікону в казках Дж. Ролінг та П. Треверс. *Нова філологія*. № 83. 2021.

15. Інформаційні ресурси

-Бібліотеки міста та репозиторій університету

-Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Наукові ресурси

1. <http://www.refolit.narod.ru/map.html>

2. http://www.academia.edu/3246939/Seminars_in_Functional_Styles_A_Manual_for_Students_of_English_Linguistics

3. <http://literarydevices.net/>

4. http://www.netcomuk.co.uk/~media/hrc_style.html#top

5. <http://quizlet.com/1692493/flashcards>

6. <http://faculty.mu.edu.sa/public/uploads/1347486842.212825721641-stylistics-a-resource-book-for-students-paul-simpson.pdf>

7. http://bagumyan.at.ua/index/stylistic_syntax_of_the_english_language/0-59

8. <http://www.davidcrystal.com/>

9. <http://www.stylistics.monb.de/>

10. <https://benjamins.com/online/met/>

11. http://studopedia.ru/2_89841_lektsiya--Stylistics-and-its-subject-matter-Phono-graphical-level-of-foregrounding.html

12. <http://www.slideshare.net/jverftukli08/sdev-stylistic-differentiation-of-the-english-vocabulary-6056112>

ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

1. Концепція нової української школи. Основні положення.
2. Предмет педагогіки. Педагогіка як система педагогічних наук. Взаємозв'язок педагогіки та інших наук про людину. Роль Яна Амоса Коменського у становленні педагогіки як науки.
3. Функції вчителя та основні вимоги до нього. Видатні педагоги минулого про вчителя (Я. Коменський, А. Дістервег, К. Ушинський, В. Сухомлинський).
4. Чинники розвитку особистості. Особливості виховного процесу в сучасному суспільстві.
5. Основні етапи історії педагогіки. Особливості виховання у первісному суспільстві. Поняття „ініціація”.
6. Спартанська та афінська системи виховання.
7. Середньовічна школа: особливості змісту та організації процесу навчання. Зміст навчання у середньовічній школі („сім вільних мистецтв” – тривіум і квадрівіум). Особливості організації навчання у міських школах.
8. Середньовічний університет: структура та особливості організації навчального процесу.
9. Педагогічні ідеї Я.А.Коменського. Класно-урочна система. „Золоте правило” дидактики.
10. Розвиток ідеї природовідповідності навчання і виховання в історії педагогіки (Я. Коменський, Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, А. Дістервег, В. Сухомлинський).
11. Теорія елементарного навчання Й.Песталоцці. Ідея поєднання навчання з продуктивною працею Й.Песталоцці.
12. Виникнення та розвиток ідеї всебічного та гармонійного розвитку особистості в історії вітчизняної і зарубіжної педагогіки.
13. Школа Київської Русі. „Майстри грамоти”. Педагогічні пам'ятки Давньої Русі („Повчання” Володимира Мономаха та ін.).
14. Розвиток ідеї вільного виховання в історії вітчизняної та зарубіжної

педагогіки Ж.-Ж. Руссо, Л. Толстой, „реформаторська педагогіка” кінця ХІХ – початку ХХ століття.

15. Педагогічні принципи Г. С. Сковороди. Ідея „сродної праці” Г.Сковороди. Ідеї культуровідповідності в історії вітчизняної та зарубіжної педагогіки.

16. Педагогічні ідеї Й.Гербарта. Теорія управління дітьми Й.Гербарта та її роль у розвитку педагогічної думки другої половини ХІХ – ХХ ст.

17. Педагогічна концепція К. Д. Ушинського. Ідея народності. Вплив педагогічних ідей К. Д. Ушинського на розвиток вітчизняної та зарубіжної дидактики.

18. Українська педагогічна думка кінця ХІХ – початку ХХ ст. (Б. Грінченко, С. Русова, Х. Алчевська та ін.). Х.Алчевська – засновник жіночих недільних шкіл в Україні.

19. Педагогічні ідеї А.Макаренка. Виховання в колективі та через колектив.

20. Виховання як суспільне явище та як педагогічна категорія. Генезис уявлень про мету виховання в історії зарубіжної та вітчизняної педагогіки. Рушійна сила виховання – протиріччя між наявним рівнем розвитку і новими, вищими потребами. Суб’єктивні та об’єктивні чинники виховання.

21. Зміст та принципи виховання у сучасних умовах. Національне виховання в сучасному соціокультурному просторі України.

22. Педагогіка партнерства як ключова ідея Концепції нової української школи.

23. Принцип дитиноцентризму в контексті Концепції нової української школи.

24. Інклюзія в освітньому просторі в контексті Концепції нової української школи.

25. Поняття методу виховання. Класифікації методів виховання. Загальна характеристика методів виховання (за вибором).

26. Сутність процесу навчання, його двобічний характер. Функції

процесунавчання. Система дидактичних принципів.

27. Компетентнісний підхід у навчанні в контексті Концепції нової української школи.
28. Зміст освіти як категорія дидактики. Компоненти змісту освіти на різних історичних етапах. Загальні принципи відбору змісту освіти.
29. Поняття „ключові компетентності” в контексті Концепції нової української школи.
30. Поняття про методи та прийоми навчання. Класифікації методів навчання. Принципи відбору методів навчання.
31. Види навчання. Історико-педагогічний аспект розвитку видів навчання.
32. Проблемне навчання.
33. Інтегроване навчання як провідна ідея Концепції нової української школи.
34. Змішане навчання: сутнісні ознаки, основні моделі.
35. Виникнення та розвиток класно-урочної системи навчання. Урок як основна форма навчання. Типологія уроків. Вимоги до сучасного уроку та методика його аналізу.
36. Розвиток форм навчання в історії педагогіки. Сучасні форми навчання у загальноосвітній школі.
37. Сучасні підходи до оцінювання знань, умінь і навичок учнівської молоді. 12-бальна система оцінювання. Функції ЗНО (зовнішнього незалежного оцінювання).
38. Формувальне оцінювання в контексті Концепції нової української школи.
39. Сучасні педагогічні технології. Технологія розвитку критичного мислення. Проектне навчання. Інтерактивні технології навчання.
40. Сучасні педагогічні концепції. Гуманістична педагогіка, педагогіка екзистенціалізму, педагогіка прагматизму, педагогіка неотомізму та ін..
41. Педагогічна майстерність, її структура.

42. Педагогічні здібності вчителя.
43. Педагогічна свідомість. Сходнки розвитку педагогічної свідомості
44. Педагогічна культура учителя, її компоненти. Шляхи та засоби розвитку педагогічної культури.
45. Поняття „педагогічна техніка”.
46. Основні методи педагогічної взаємодії (вимога, заохочення та покарання, переконання та навіювання).
47. Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції та види. Стили педагогічного спілкування: демократичний, авторитарний і ліберальний стилі. Поняття „комунікативна атака”.
48. Конфліктні ситуації у педагогічному процесі. Шляхи, умови і засоби розв'язання конфліктних ситуацій.
49. Етапи особистісного та професійного росту педагога.
50. Етапи формування „Я-концепції” особистості педагога.
51. Педагогічна творчість: сутність та основні характеристики.

Педагогіка

Основна навчальна література

1. **Башкір** О. І., Васильєва С.О., Собченко Т.М. Дидактика : навч.-метод. посіб. ; ХНПУ ім Г. С. Сковороди. Харків : [б. в.], 2016. 163 с.
2. **Волкова** Н. П. Педагогіка : Навчальний посібник. 2-ге видання, перероб.. Київ: Академвидав, 2007. 616 с.
3. **Гурський** В.А., Присакар В.В. Педагогіка. Загальні основи педагогіки теорія освіти і навчання. У двох книгах. Книга 1: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вид. 2-е, доопр. і доп. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2014. 218 с.
4. **Дидактика:** теорія і практика: навч.-метод. посіб. для студ. гуманітарних факультетів / О.С. Березюк, О.М. Власенко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 212 с.
5. **Зайченко** І. В. Педагогіка : Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів. К. : Освіта України, 2008. 528 с.

6. **Каменєва Т. М.** Теоретичні основи навчання: навч.-метод. посібник. Київ: МНУЦ, 2018. 282 с.

Додаткова навчальна література

1. **Гін А. О.** Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворотний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя. 13-е вид. Харків : Вид. група «Основа», 2019. 112 с.

2. **Дмитренко К. А.,** Коновалова М. В., Семиволос О. П., Бекетова С. В. Звичайні форми роботи – новий підхід: розвиваємо ключові компетентності : метод. посіб. Харків: ВГ «Основа», 2018. 119 с.

3. **Кендюхова А. А.** Вчителю про сучасну філософію оцінювання навчальних досягнень школярів: навчально-методичний посібник. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2017. 52 с.

4. **Чижевський Б.** Що нав'язують українським дітям у «Новій українській школі»? (Проблеми реалізації нової редакції Закону України «Про освіту»). Київ, 2019. 181 с.

5. **Шлейхер А.** Найкращий клас у світі: як створити освітню систему 21-го століття. Львів: Літопис, 2018. 296 с.

6. <http://osvita.org.ua> – освітній портал (каталог освітніх ресурсів, новини освіти)

7. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт МОН України

Історія педагогіки

Основна навчальна література

1. **Васюк О. В.,** Сопівник І. В. Історія української педагогіки і освіти: навч. посіб.-хрестоматія. Київ: ДАКККіМ, 2011. 600 с.

2. **Завгородня Т. К.,** Прокопів Л. М., Стражнікова І. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. Івано–Франківськ, 2014. 160 с.

3. **Зайченко І. В.** Історія педагогіки : у двох книгах. Київ: Видав. Дім «Слово», 2010. Кн. I : Історія зарубіжної педагогіки. 2010. 624 с.

4. **Левківський М. В.** Історія педагогіки: навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 190 с.

5. **Лузан П. Г.**, Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: ДАКККіМ, 2010. 296 с.

Додаткова навчальна література

1. **Артемова Л. В.** Історія педагогіки України: підручник для студ вищих пед. навч. закладів. Київ: Либідь, 2006. 419 с.
2. **Бойко А.М.**, Бардінова В.Д. та ін. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги : підручник. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
3. **Джус О. В.** Життя і творчість Софії Федорівни Русової (1856 -1940): наук.-метод.

Інформаційні ресурси

1. Видатні педагоги України та світу: інформаційно-бібліографічний ресурс / http://www.dnpb.gov.ua/scientific_information_work/suhomlynskiy/
2. Мультимедіа-енциклопедія з історії педагогіки – http://webhp.kspu.edu/joomla/index.php?option=com_content&task=view&id=12&Itemid=26

Основи педагогічної майстерності

Основна навчальна література

1. **Кайдалова Л. Г.** та ін. Педагогічна майстерність викладача: навчальний посібник. Харків: Вид-во НФаУ, 2009. 140 с.
2. **Марченко О. Г.** Основи педагогічної майстерності. Харків: Основа, 2009. 112 с.
3. **Педагогічна майстерність: Хрестоматія: Навч. посіб. / Упоряд.: І. А. Зязюн та ін.; За ред. І. А. Зязюна.** Київ : СПД Богданова А. М., 2008. – 462 с.
4. **Педагогічна майстерність: Підручник; за ред. І. А.Зязюна.** 2-ге вид., доп. та переробл. Київ: Вища школа, 2004. 422 с.
5. **Пихтіна Н. П.** Основи педагогічної техніки: навч. посіб Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.

6. **Теслюк В. М.**, Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посіб. Київ: НАКККіМ, 2011. 304 с.

7. **Федорчук В. В.** Основи педагогічної майстерності. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с.

Додаткова навчальна література

1. **Батьки**, діти та медіа: путівник із батьківського посередництва / О. Волоше-нюк, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волошенюк. Київ: ЦВП, АУП, 2017. 79 с.

2. **Васянович Г. П.** Педагогічна етика : навч. посібник. Київ: Академвидав, 2011. 256 с.

3. **Вердіна С. В.**, Панченко А.Г. Секрети педагогічної майстерності. Уроки для вчителя. Харків : Вид. група «Основа», 2008. 111 с.

4. **Галузяк В.М.**, Холковська І.Л. Діагностичний інструментарій класного керівника. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2013. 304 с.

5. **Гін А. О.** Прийоми педагогічної техніки: Свобода вибору. Діяльність. Зворот-ний зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителя. 13-е вид. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 112 с.

6. **Дрожжина Т. В.** Конфлікти в школі: як навчитися швидко їх розв'язувати. Харків: Видавн. група «Основа», 2010. 160 с.

7. **Кіліченко О.І.** Основи педагогічної майстерності: модульно-рейтинговий підхід. Івано-Франківськ , 2012. 206 с.

8. **Тищенко Л.М.** Культура педагога : монографія / С. О. Заветний, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов, Л. М. Тищенко. За ред. О. С. Пономарьова. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ ім. П. Василенка, 2015. 320 с.

Система оцінювання підсумкової атестації

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти (комплексний іспит з фахових дисциплін) проходить у формі тестування на сайті електронного університету ЛНУ і складається з 2 етапів.

1 етап – тестування, яке включає питання з російської мови та методики викладання – 25 питань; з російської та зарубіжної літератури та методики викладання – 13 питань; з педагогіки з основами педагогічної майстерності – 12 питань. Загальна кількість питань – 50. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 бала.

2 етап – тестування, яке включає питання з англійської мови та методики викладання – 50 питань, кожна правильна відповідь з яких оцінюється 2 балами.

За кожним етапом абітурієнт може отримати по 100 балів. Оцінка навчальних досягнень здобувачів вищої освіти виставляється згідно шкали ECTS.

Шкала ECTS

За шкалою університету (100-бальною системою)	Оцінка за національною шкалою та шкалою університету	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A – Відмінно
83 – 89	добре	B – Добре (дуже добре)
75 – 82	добре	C – Добре
63 – 74	задовільно	D – Задовільно
50 – 62	задовільно	E – Задовільно (достатньо)
21– 49	незадовільно	FX – Незадовільно
1 – 20	незадовільно	F –

			Незадовільно
--	--	--	--------------